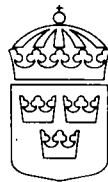

Jordbruksutskottets betänkande

1986/87:2

om avfallshantering

JoU
1986/87:2

Sammanfattning

I betänkandet behandlas ett antal motioner från allmänna motionstiden 1986 om olika avfallsfrågor. Utskottet framhåller att regeringen förväntas lämna en redovisning till riksdagen om avfallspolitiken och avstyrker bl. a. mot den bakgrunden samtliga motionsyrkanden.

Till betänkandet har fogats sex reservationer (fp, c, vpk) och två särskilda yttranden (fp, vpk).

Motionerna

Motion 1985/86:Jo701 av Lars Ernestam och Börje Stensson (fp), vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om insamling och återvinning av batterier som innehåller kvicksilver och kadmium.

Motion 1985/86:Jo703 av Lars Hedfors m. fl. (s), vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om nedlagda, kommunala soptippar.

Motion 1985/86:Jo704 av Lars Hedfors m. fl. (s), vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om åtgärder för att stoppa farlig förbränning av avfallsolja.

Motion 1985/86:Jo708 av Ulf Adelson m. fl. (m), vari yrkas såvitt nu är i fråga (yrkandena 7 och 10).

7. att riksdagen hos regeringen begär förslag till gränsvärden för utsläpp vid sopförbränning,

10. att riksdagen beslutar upphäva SAKAB:s monopol på omhändertagandet av miljöfarligt avfall.

Motion 1985/86:Jo720 av Ylva Annerstedt (fp), vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i motionen om att det statliga monopolföretaget Systembolaget skall ta emot tomburkar.

Motion 1985/86:Jo728 av Lars Werner m. fl. (vpk), vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär ett förslag till program för reduktion av kvicksilverutsläppen i enlighet med vad som i motionen anförts.

Motion 1985/86:Jo734 av Ingvar Karlsson i Bengtsfors och Elving Andersson (c), vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna behovet

av ett pantsystem för batterier, lysrör etc. för att minska problemen med tungmetaller i miljön.

JoU 1986/87:2

Motion 1985/86:Jo738 av Bengt Westerberg m. fl. (fp), vari yrkas såvitt nu är i fråga (yrkandena 29–34, 36–37),

29. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om ökad återanvändning av returpapper.

30. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om återglas och returglas.

31. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om inventering av nedlagda soptippar.

32. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om insamling av batterier som innehåller kvicksilver och kadmium.

33. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om avvecklingsplan för PCB-innehållande utrustning.

34. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om styrmedel för hanteringen av bilbatterier.

36. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om lag om återvinning.

37. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om SAKAB:s monopolsituation.

Motion 1985/86:Jo741 av Ingrid Hemmingsson (m), vari yrkas att riksdagen beslutar att hos regeringen begära att de företag som har regeringens tillstånd för slutligt omhändertagande och återvinning av miljöfarligt avfall också ges ett generellt tillstånd att transportera sådant avfall.

Motion 1985/86:Jo744 av Erling Bager (fp), vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om översyn och skärpning av gränsvärden för avloppsslam som tillförts åkerjord och övrig jord.

Motion 1985/86:Jo754 av Erling Bager och Lars Sundin (fp), vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts angående förslag till pantsystem för bilbatterier.

Motion 1985/86:Jo769 av Sven Munke (m), vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om att lag om kemiska produkter ändras så att även varor som är hälso- och miljöfarliga genom sina kemisk-fysikaliska egenskaper omfattas av lagens försiktighetsmått.

Motion 1985/86:Jo771 av Lars Werner m. fl. (vpk), vari yrkas med hänvisning till vad som anförts i motion 1985/86:N446. att riksdagen uttalar att nya sopförbränningsanläggningar inte får tas i drift och att sådan förbränning där tillfredsställande reningsåtgärder inte införts skall avvecklas inom en femårsperiod.

Motion 1985/86:Jo776 av Alf Svensson (c), vari yrkas såvitt nu är i fråga (yrkandena 5–6).

5. att riksdagen beslutar begära att regeringen låter utarbeta förslag till

åtgärder mot dioxinfaran vid sopförbränning och riktlinjer för ökad källsortering och återvinning av hushållssopor.

6. att riksdagen beslutar hos regeringen begära förslag till restriktivare lag om förbränning av spilloljor.

Motion 1985/86:Jo778 av Karl Erik Olsson m. fl. (c), vari yrkas såvitt nu är i fråga (yrkande 1).

1. att riksdagen beslutar hos regeringen begära en utredning om resurseffektivisering och avfallshantering i enlighet med motionen.

Motion 1985/86:Jo784 av Pär Granstedt (c), vari yrkas att riksdagen beslutar att hos regeringen hemställa om förslag till lagregler som gör det möjligt för regeringen eller den myndighet som regeringen utser att ge vissa återvinnings- och åkeriföretag rätt att hämta miljöfarligt avfall i hela landet utan krav på tillstånd från varje berörd kommun.

Motion 1985/86:Jo789 av Sten Sture Paterson m. fl. (m), vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts angående reducering av skadligt kemiavfall i slam,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om bättre produktkontroll vid försäljning av slam.

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts angående ökade krav på konsumentinformation om slammets hantering i konsumentledet.

4. att riksdagen hos regeringen begär förslag till lägre gränsvärden för högsta tillåtna halt av tungmetaller i slam,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om inriktningen av fortsatt forskning rörande slammets påverkan på ekosystemet.

Motion 1985/86:Jo791 av Rosa Östh och Ivar Franzén (c), vari yrkas att riksdagen beslutar att hos regeringen begära förslag om höjd pant på aluminiumburkar samt ändrade regler för pantbolaget enligt de riktlinjer som anges i motionen.

Motion 1985/86:Jo792 av Gunnel Jonäng (c), vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om pantsystem på batterier.

Motion 1985/86:Jo795 av Sven Munke (m), vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om att de transformatorer och kondensatorer som innehåller PCB och fortfarande är i bruk skall bytas ut mot PCB-fria senast 1991.

Bakgrund

1975 års beslut om återanvändning och omhändertagande av avfall

Riksdagen fattade år 1975 grundläggande beslut om avfallshantering (prop. 1975:32, JoU 1975:10, rskr. 1975:161). Därvid betonades att sparsamhet, hushållning och återanvändning bör vara grundläggande för vårt utnyttjande av naturresurser och för inriktningen av vår varuproduktion.

Den s. k. återanvändningsprincipen fastslogs och formulerades på följande sätt: avfall är en resurs som i största möjliga utsträckning skall användas på nytt. Återanvändning måste vara en ledande princip vid omhändertagande och behandling av avfall.

Vidare antogs principen om producentens ansvar. Enligt riksdagsbeslutet måste producenten i första hand bära ansvaret för att det avfall som uppkommer vid produktionen kan tas om hand på ett från miljö- och resurssynpunkt riktigt sätt. Innan produktionen av en vara påbörjas bör det vara känt hur det avfall som är en följd av själva produktionsprocessen skall behandlas liksom hur den färdiga varan skall omhändertas sedan den använts.

Mot bakgrund av dessa principiella överväganden beslöt riksdagen om en rad åtgärder för att förbättra avfallshanteringen. Det kommunala renhållningsmonopolet utvidgades till att – efter resp. kommuners eget åtagande – omfatta även annat avfall än hushållsavfall. Åtgärden syftade bl. a. till att möjliggöra en intensifierad pappersinsamling (tidningar, tidskrifter, emballage samt kontospapper) för återvinning. Försöksverksamhet med separering av papper, glas och plåt från annat avfall i hushållen skulle uppmuntras.

Statligt stöd skulle utgå till förbättrad hantering av hushållsavfall med högst 50 % av investeringskostnaden till anläggningar för återvinning eller annat nyttiggörande av hushållsavfall.

För att ta hand om miljöfarligt avfall skulle ett samhällsägt behandlingsföretag bildas med ensamrätt att behandla och långtidsförvara miljöfarligt avfall. I enlighet med beslutet ombildades SAKAB (Svensk avfallskonvertering AB) till ett huvudsakligen statsägt företag med uppgift att bygga en central behandlingsanläggning för miljöfarligt avfall. Med hänsyn till att resurserna för att ta hand om det kemiska avfallet bedömdes otillräckliga medgavs kommunerna att tills vidare själva avgöra huruvida de skulle införa renhållningsmonopol för miljöfarligt avfall.

Vissa senare vidtagna åtgärder, utredningar och beslut

Centrala anläggningar för separering/kompostering av avfall resp. förbränning

Med ledning av 1975 års riksdagsbeslut har under det gångna decenniet en intensiv investeringsverksamhet ägt rum i kommunernas avfallsbehandlingsanläggningar. Fram till år 1984 lämnades enligt uppgift från statens naturvårdsverk statsbidrag om sammanlagt 165 milj. kr. till byggandet av ett tjugotal anläggningar, varav flertalet byggts för återvinning av hushållsavfall genom separering/kompostering. Vid sidan därav har åtskilliga kommunala värmeverk försetts med anläggningar för att utnyttja avfall som bränsle. Fr. o. m. budgetåret 1981/82 har statsanslagen till investeringar i avfallsbehandlingsanläggningar successivt minskat. Naturvårdsverkets befattning med stödåtgärder i detta avseende har upphört. Stöd åt ny teknik kan dock fortfarande beviljas av styrelsen för teknisk utveckling, STU.

De centrala behandlingsanläggningar som byggts för sortering och kompostering av hushållsavfall har vållat renhållningsmyndigheterna åtskilliga bekymmer. En systematisk uppföljning av vunna erfarenheter från olika behandlingsanläggningar för avfall har därför genomförts av Svenska renhållningsverksföreningen i samarbete med statens naturvårdsverk under åren 1982–1985. Studien gjordes i form av ett projekt kallat DRAV – Driftstudie avfallsbehandling. Teknik, ekonomi samt miljö vid befintliga avfallshanteringsanläggningar har studerats i avsikt att få fram underlag och kunskaper för att påskynda utvecklingen mot förbättrad behandlingsteknik, minskade driftproblem och minskad miljöpåverkan. I slutrapporten från projektet (Naturvårdsverkets rapport 3032) erinras om att separering/kompostering är en jämförelsevis ny teknik som introducerats i landet under den senaste tioårsperioden. På grund av avfallets komplexa och varierande sammansättning är det med nuvarande teknik svårt att nå de behandlingsmål som eftersträvas i avfallsverk för separering och kompostering, framhåller författarna. Det har visat sig svårt att återvinna papper, plast och liknande material ur blandat avfall och ytterligare utveckling krävs. Lättare är det att framställa bränsle (RDF) och kompost, men avsättningen av sådana produkter har hittills varit otillfredsställande låg. Större delen av de utvunna produkterna har därför fått deponeras. Jämfört med andra behandlingsalternativ är kostnaden för att behandla avfall genom separering/kompostering alltför hög. Föroreningarna i avfallet kan enligt utredningen endast reduceras i marginell omfattning genom behandlingen, vilket för bränsle och kompost betyder att produkterna inte får användas utan restriktioner i miljöhänsende. Således har kompostens användning i jordbruk hittills begränsats till små givor per ytenhet. Bränslet kan inte eldas utan att förbränningsanläggningen är försedd med långtgående rökgasrening. Några påtagliga miljövinster av avfallsseparering i centrala anläggningar har enligt slutrapporten inte kunnat konstateras.

Sammanfattningsvis konstateras att separering/kompostering får anses vara en kommersiellt tillgänglig behandlingsteknik som dock kräver mer utveckling om man vill nå ställda behandlingsmål. Några nya anläggningar bör inte byggas för närvarande, anser projektgruppen.

Avfallsförbränning i kombination med energiåtervinning är enligt DRAV-rapporten en relativt väl fungerande teknik. Utvecklingsarbete krävs dock för att bl. a. förbättra kvicksilveravskiljningen och kontrollen av utsläpp av organiska ämnen som dioxiner. Det ekonomiska resultatet har hittills varit gynnsamt. Fallande oljepriser och en skärpning av miljökraven kan dock komma att medföra en kärvare prisbild. Enligt rapporten har erfarenheterna från avfallsförbränning inneburit att allt fler kommuner planerar för utbyggnad av avfallsvärmeverk. Under 1990-talet beräknas ca 70 % av allt hushållsavfall behandlas i sådana anläggningar.

Regeringen uppdrog genom beslut den 9 maj 1985 åt statens energiverk och statens naturvårdsverk att utreda energitekniska förutsättningar och utsläppskrav som bör gälla vid förbränning av avfall. Sedan uppdraget slutförts överlämnade de utredande myndigheterna rapporten Energi ur avfall till regeringen den 12 juni 1986. Rapporten remissbehandlas för närvarande. Enligt uppgift har regeringen för avsikt att förelägga riksdagen vissa förslag i frågan.

Utredningen konstaterar att samhällets grundläggande strategi när det gäller avfallsfrågorna är att så långt möjligt tillvarata restprodukter och material. System för återanvändning av produkter är etablerade och fungerar i stort sett väl för bl. a. återvinning av papper, glas och nu senast aluminiumburkar. Försök som har genomförts i en kommun med en mer utvecklad form av källsortering av papper, glas, textilier m. m. tyder på att man genom sådana åtgärder kan reducera de nuvarande avfallsmängderna med upp till 15 %. Vill man ytterligare minska de mängder som måste tas om hand för bränning eller deponering krävs sannolikt betydligt mer långtgående åtgärder riktade mot exempelvis insamlingssystemet, bostädernas utformning och prissättningen på returprodukter.

Energiverket och naturvårdsverket har efter utredningen dragit slutsatsen att avfallsmängderna i samhället inte kommer att radikalt minska under den närmaste tidsperioden. Ansträngningarna bör dock fortsätta att finna vägar för att minska avfallsmängderna. Tills vidare är det angeläget att avfallet befrias från hälso- och miljöskadliga produkter – bl. a. kvicksilver och kadmium – så långt detta är möjligt. I detta syfte har naturvårdsverket föreslagit åtgärder för insamling av kvicksilverhaltiga batterier, vilka svarar för en betydande del av kvicksilverinnehållet i hushållsavfallet.

I ENA-utredningen konstateras med hänvisning till slutrapporten från DRAV-projektet, att de centrala anläggningar som byggts för återvinning av produkter och material genom separering/kompostering i praktiken fått en mycket mer begränsad effekt än den som åsyftades.

Enligt utredningen bör avfallet i fortsättningen tas om hand antingen för energiproduktion genom bränning eller för deponering. De båda metoderna kompletterar varandra. Det finns enligt utredningen en potential att i stort fördubbla den nuvarande energiproduktionen baserad på avfall. En förbränning av sammanlagt 4 Mton hushålls- och industriavfall betraktas som ett maximivärde, vilket skulle kunna ge 9 TWh värme. Avgörande för möjligheterna att utnyttja avfallsförbränning är dock om utsläppen till luften av vissa föroreningar kan begränsas till sådana nivåer att riskerna för människors hälsa och miljö kan hållas på en acceptabel nivå. Enligt utredningen är det möjligt att väsentligt reducera utsläppen av föroreningar genom en kombination av åtgärder i form av produktkontroll för att få ett renare avfall, genom effektivare förbränning samt genom införande av avancerad rökgasrening. I detta syfte föreslås riktlinjer för utsläppskraven när det gäller klorväte, kvicksilver, stoft och dioxiner.

Även för deponering av avfall och av aska och slagg från avfallsförbränning krävs miljöskyddsinsatser för att motverka vattenförorening, gasavgång och en allmänt negativ inverkan på omgivningen.

I enlighet med de riktlinjer som drogs upp genom 1975 års riksdagsbeslut har under årens lopp byggts upp insamlingssystem för olika slag av avfall som avskiljs vid källan, dvs. hos konsumenten.

Pappersavfall.

Enligt uppgift återvanns under år 1984 drygt 50 % av de svenska hushållens förbrukning av tidningar och journaler, vilket internationellt sett lär vara en mycket hög siffra. Dagens prissättning på detta returpapper täcker i stort sett kostnaderna för insamlings- och återvinningsverksamheten. Ca 240 av Sveriges drygt 280 kommuner deltar på ett eller annat sätt i verksamheten med returpappersåtervinning. Varje svensk bidrar årligen med ca 26 kg tidningar och journaler till denna.

Glasemballage

Under de senaste åren har ett antal kommuner startat insamling av tomglas från hushåll, restauranger och liknande. Vid årets början bedrevs enligt uppgift regelbunden kommuninsamling i ett 50-tal kommuner. Dessa levererar in glaset till glasbruken i Hammar och Limmared för att användas som råvara vid nyglastillverkningen. Under 1984 inlevererades totalt ca 5 000 ton vilket uppskattas till 3–5 % av den totala mängden glasrestprodukter inom hushållssektorn (150 000 ton/år).

Riksdagen uttalade våren 1983 att det fortsatta arbetet för ökad återvinning av vin- och spritbuteljer borde inriktas på införande av ett återglassystem, innebärande att alla flaskor samlas in och krossas för att användas som råvara vid tillverkningen av nya glas. I det sammanhanget framhöll utskottet att ett viktigt inslag i ett sådant system måste vara att allmänhetens återlämning underlättas. Systemet borde syfta till att största möjliga kvantiteter tomglas återtas för att hushållsavfallet skulle minska och för att använt glas i ökad utsträckning skulle kunna nyttjas som råvara för glasindustrin (JoU 1982/83:39, NU 6 y).

Riksdagens uttalande år 1983 har icke lett till införande av ett återglassystem för flertalet vin- och spritbuteljer, då Vin- & Spritcentralen och Systembolaget vid tiden för uttalandet påbörjat en omfattande utvidgning av sitt returglassystem samtidigt som returpantens höjts. Enligt vad utskottet inhämtat har den mängd vin- och spritbuteljer som hamnar i sophanteringen minskat med 25 % sedan år 1981. Fortfarande beräknas den dock uppgå till ungefär 100 miljoner flaskor per år. Av den totala mängden vin- och spritbuteljer i samhället återlämnades 1985 ungefär 57 % (1981 43 %).

Aluminiumburkar

För öl- och läskburkar av aluminium fungerar sedan ett par år ett särskilt återtagningssystem i enlighet med lagen (1982:349) om återvinning av dryckesförpackningar av aluminium. Med stöd av lagen har regeringen givit

Returpack AB tillstånd att inrätta och driva ett pantsystem för aluminiumburkar. Enligt de villkor som gäller för tillståndet skall återvinningen senast under år 1985 uppgå till minst 75 % och därefter varaktigt hållas på lägst denna nivå. Återvinningen skall redovisas till statens jordbruksnämnd två gånger per år. Om återvinningen under två på varandra följande halvårsperioder fr.o.m. 1986 inte når upp till 75 % är Returpack skyldigt att omgående till jordbruksnämnden redovisa de åtgärder som beslutats i syfte att öka återvinningen. Jordbruksnämnden eller regeringen kan då föreskriva att ytterligare åtgärder vidtas.

Burkinsamlingen har ännu icke lämnat det resultat som eftersträvas. Under år 1985 uppgick återvinningen av aluminiumburkar till 66 % enligt Returpack AB:s redovisning. Under perioden januari–juni 1986 uppgick den till 57,9 %.

Miljöfarliga batterier

Enligt förordningen (1985:841) om miljöfarligt avfall gäller dess regler icke för sådant miljöfarligt avfall som ingår som beståndsdel i hushållsavfall.

Däremot betraktas förbrukade bilbatterier (batterisyra och slam från blyackumulatorer) numera som miljöfarligt avfall, enligt naturvårdsverkets vägledande förteckning (SNV allmänna råd 1985:7).

De miljöproblem som härrör från att utbrända småbatterier innehållande kvicksilver och kadmium kastas i hushållsavfallet och bränns med detta har ökat och i flera år varit föremål för riksdagens och de miljövärdande myndigheternas intresse.

I samband med införandet av lagen (1985:426) om kemiska produkter, LKP, anfördes bl. a. att i första hand berörda företag (importörer) får svara för att de miljöfarliga utsläppen från batterier minskar (prop. 1984/85:118, JoU 30).

Ett samlat åtgärdsprogram för att minska kvicksilverutsläppen från batterier har nyligen presenterats av miljöminister Birgitta Dahl. Enligt detta program skall batteribranschen genom särskild lagstiftning åläggas att ta ansvar och täcka kostnaderna för information och slutligt omhändertagande av miljöfarliga batterier. Kommunerna skall ansvara för och bekosta insamling av batterier. SAKAB ombesörjer slutligt omhändertagande (bekostat av batteribranschen). Miljöfarliga batterier skall märkas.

Miljöfarligt avfall

I samband med antagandet av lagen (1985:426) om kemiska produkter framhöll jordbruksministern att det är angeläget att avfallshanteringen i sin helhet blir föremål för samhällets insyn och kontroll. Eftersom SAKAB numera tar emot allt miljöfarligt avfall kunde det inte finnas något hinder att tillämpa det kommunala renhållningsmonopolet också för sådant avfall. Riksdagen anslöt sig till uttalandet (prop. 1984/85:118, JoU 1984/85:30, rskr. 340). Genom ändring av renhållningsförordningen (1979:904) gäller sedan den 1 januari 1986 kommunalt renhållningsmonopol för miljöfarligt avfall i samtliga kommuner.

I samband med införandet av det kommunala renhållningsmonopolet har vissa företag som tidigare haft tillstånd att transportera och omhänderta sådant avfall ansett sig missgynnade av de kommunala myndigheterna. Detta förhållande har föranlett såväl motioner som interpellationer i riksdagen. I en interpellationsdebatt den 26 maj 1986 sade miljöminister Birgitta Dahl bl. a. följande:

Det är nödvändigt att kommunernas monopol avser allt miljöfarligt avfall och inte endast det som är mindre lönsamt för företagen att hantera. Samtidigt är det givetvis viktigt att en från miljösynpunkt värdefull återvinning av det miljöfarliga avfallet kan genomföras.

Genom avtal med kommunerna kan återvinningsföretag få tillgång till det miljöfarliga avfallet. Som jag ser det är det också en skyldighet för kommunerna att medverka till att återvinningsföretag får tillgång till avfallet i de fall då kommunerna inte kan ombesörja en från miljösynpunkt likvärdig behandling av avfallet. Det är bara att beklaga att en smidig anpassning till de nya bestämmelserna inte förberetts inför ikraftträdandet. Inte minst denna debatt bör dock ge berörda kommuner och företag anledning att försöka åstadkomma smidiga lösningar inom ramen för gällande regler.

Det finns en särskild komplikation när det gäller oljor och lösningsmedel som har att göra med att kommunen ibland faktiskt kan ha ett ekonomiskt intresse av att ha kvar dessa produkter i det avfall som kommunen under alla förhållanden måste leverera till SAKAB. Oljorna och lösningsmedlen är nämligen värdefulla delar av det miljöfarliga avfallet, och kommunens kostnader för att ta ansvaret – kommunerna har ju inte bara ett monopol utan också ett ansvar – minskar, om man kan få använda sig av oljorna och lösningsmedlen.

Utskottet

Utskottet behandlar i detta betänkande ett antal motioner och motionsyrkanden från allmänna motionstiden i januari 1986 berörande avfallsfrågor. Utskottet har under senare år haft anledning att under nästan varje riksmöte behandla hithörande frågor och hänvisar som en allmän kommentar till de genomgångar som lämnats i de återkommande betänkandena om avfallsbehandling. Motionsförslagen behandlas i det följande under respektive rubriker.

Återvinning och resurseffektivisering

Enligt partimotion Jo738 av Bengt Westerberg m. fl. (fp) yrkande 36 bör riksdagen efterlysa en lag om återvinning. En sådan lag skulle kunna påskynda utvecklingen mot slutna system vid tillverkning, samverkan mellan olika tillverkningsindustrier samt sådan sammansättning av produkter att återvinning underlättas. Ett likartat yrkande framställs i gruppmotion Jo778 av Karl Erik Olsson m. fl. (c), yrkande 1. Motionärerna begär utredning om resurseffektivisering och avfallshantering. Enligt motionen bör en ny avfallspolitik bygga på en teknik som, på verksamhetsnivå, använder färre resurser samt frambringar avfall och föroreningar i ett mindre omfång, eller av mindre miljöfarlig karaktär, än hittills använd teknik. I motion Jo776 av Alf Svensson (c), yrkande 5 delvis, begärs förslag till riktlinjer för ökad källsortering och återvinning av hushållssopor.

Utskottet hänvisar till den bakgrundsredogörelse som inledningsvis lämnats om 1975 års riksdagsbeslut och de slutsatser som berörda myndigheter dragit av erfarenheterna från åtgärder som vidtagits därefter för att förbättra avfallshanteringen. Därav framgår att statens naturvårdsverk och Svenska renhållningsverksföreningen i DRAV-projektet dragit slutsatsen att några nya anläggningar för central separering och kompostering icke bör byggas för närvarande, medan kommunernas planering för utbyggnad av avfallsvärmeverk bör uppmuntras. I ENA-utredningen föreslår naturvårdsverket och statens energiverk att avfallet i fortsättningen skall tas om hand antingen för energiproduktion genom bränning eller för deponering. De båda metoderna kompletterar varandra enligt utredningen. Samtidigt införs nya skärpta riktvärden för utsläpp av klorväte, kvicksilver och stoft. Även för utsläpp av dioxiner införs riktlinjer med långtgående restriktioner.

Enligt vad utskottet erfarit kommer regeringen att förelägga riksdagen vissa förslag med anledning av bl. a. sistnämnda utredning.

Utskottet finner det för sin del angeläget att slå fast att principen om att avfall bör betraktas som en resurs som i största möjliga mån skall återanvändas fortfarande äger full giltighet. I den mån detta endast kan ske genom förbränning för tillgodogörande av avfallens energivärde bör sådan godtas under förutsättning att höga miljökrav tillfredsställs. Utskottet vidhåller dock sin vid olika tillfällen uttryckta mening att avfallsförbränning i många fall kan innebära slöseri med naturresurser. Fortsatta ansträngningar krävs därför för att vidare utveckla metoder för materiell återvinning av avfall.

Utskottet får i detta sammanhang erinra om att det enligt de principer som lades fast genom 1975 års beslut bör ligga på producenten att i första hand bära ansvaret för att det avfall som uppkommer vid produktionen kan tas om hand på ett från miljö- och resurssynpunkt riktigt sätt. Som motionärerna framhåller kan många allvarliga avfalls- och miljöproblem förebyggas om producenten från början bygger in möjligheterna till återvinning efter det att hans produkt har använts. Utskottet utgår från att regeringen i samband med den aviserade propositionen fullföljer och vidareutvecklar de principer som låg till grund för 1975 års beslut. Någon ytterligare riksdagens åtgärd med anledning av motionerna såvitt nu är i fråga påkallas således icke.

Utsläpp vid sopförbränning

Riskerna för dioxinförgiftning genom avfallsförbränning uppmärksammas i partimotionerna Jo708 av Ulf Adelson m. fl. (m), yrkande 7, och Jo771 av Lars Werner m. fl. (vpk) samt i motion Jo776 yrkande 5 delvis.

Som framgår av den inledande bakgrundsöversikten har dioxinfaran grundligt utretts i ENA-utredningen. Naturvårdsverket har infört riktlinjer för dioxinutsläppen.

Enligt vad utskottet erfarit kommer några nya avfallsvärmeverk icke att få tas i drift förrän regeringens aviserade förslag i frågan behandlats av riksdagen. Utskottet finner att motionärernas syfte således i allt väsentligt redan tillgodosetts. Motionerna bör icke föranleda någon riksdagens vidare åtgärd såvitt nu är i fråga.

Enligt motion Jo704 av Lars Hedfors m. fl. (s) bör åtgärder vidtas för att stoppa farlig förbränning av avfallsoljor. Motionärerna pekar på att gällande regler är krångliga och efterlyser enklare lagstiftning. Vidare krävs information, nya metoder för att omhänderta avfallsoljor samt utveckling av metoder för att enkelt och billigt upparbeta använda smörjoljor så att dessa kan användas på nytt. Ett liknande resonemang förs i motion Jo776 (c) vari en restriktivare lag om förbränning av spilloljor efterlyses (yrkande 6).

Utskottet har erfarenhet att de problem som hänger samman med hanteringen av spillolja utreds av naturvårdsverket. Därvid torde de aspekter som motionärerna angivit komma att beaktas. Med hänsyn till att frågan således är föremål för den ansvariga myndighetens prövning synes någon ytterligare riksdagens åtgärd med anledning av de aktuella motionsyrkandena icke påkallad.

Källsortering för återanvändning

I några motioner tas de fungerande systemen för insamling av papper, buteljer och aluminiumburkar upp.

Förslag till effektivare hantering har framlagts i motionerna Jo720 (fp), (Systembolaget bör ta emot tomburkar), Jo738 (fp) yrkande 29 (pappersinsamlingen bör granskas med inriktning på ökad fiberåtervinning), Jo738 yrkande 30 (återglassystemet bör införas och returglassystemet förbättras) samt Jo791 (c), (aluminiumburkplanten bör höjas).

Utskottet får som allmän kommentar till nu behandlade motionsyrkanden hänvisa till den inledningsvis lämnade bakgrundsredogörelsen. Utskottet konstaterar att det av samhället uppställda återvinningsmålet för aluminiumburkar om 75 % icke uppnåtts under år 1975. Därest så heller icke blir fallet under innevarande år ankommer det på regeringen och jordbruksnämnden att föranstalta om åtgärder som krävs för att öka återvinningen. Utskottet utgår från att denna fråga liksom övriga frågor som berörs i nu aktuella motionsyrkanden blir belysta i regeringens aviserade proposition om avfallspolitiken. I avvaktan därpå bör dessa yrkanden icke föranleda något uttalande av riksdagen.

Miljöfarliga batterier

Förslag om insamling och återvinning av batterier som innehåller kvicksilver och kadmium lämnas i motionerna Jo701 (fp) och Jo738 (fp) yrkande 32. Förslag om pantsystem framförs i motionerna Jo734 (c) och Jo792 (c).

Som framgår av den lämnade bakgrundsredogörelsen har miljöministern presenterat ett åtgärdsprogram för att åstadkomma ett effektivt insamlings- och återvinningssystem för batterier som innehåller kvicksilver. Enligt vad utskottet erfarenhet avser regeringen att förelägga riksdagen förslag till lagstiftning i frågan under hösten 1986. Utskottet utgår från att regeringens förslag kommer att omfatta även kadmiumbatterier. I avvaktan på det aviserade förslaget bör de aktuella motionsyrkandena icke föranleda någon riksdagens vidare åtgärd.

I motionerna Jo738 (fp) yrkande 34 och Jo754 (fp) efterlyses styrmedel för hanteringen av bilbatterier. En pant eller destruktionsavgift som tas ut vid försäljningen skulle kunna vara verksam när det gäller att återföra fler batterier till återvinning och därigenom minska behovet av importerat bly, anför motionärerna.

Som framgår av den lämnade bakgrundsredovisningen betraktas uttjänta bilbatterier numera som miljöfarligt avfall. Utskottet har med anledning av motionen inhämtat att naturvårdsverket nyligen har påbörjat en utredning för att kartlägga omfattningen av problemet med bilbatterier och för att få underlag till förslag till åtgärder. Överläggningar har även förts i jordbruksdepartementet med återvinningsföretag och representanter för kommunerna om insamling och återvinning. Med hänsyn till att frågan således är föremål för behandling i de ansvariga instanserna saknas enligt utskottets mening anledning för riksdagen att för närvarande göra något uttalande i denna sak.

Minskning av kvicksilverutsläppen, m. m.

I partimotion Jo728 av Lars Werner m. fl. (vpk) begärs förslag till ett program för reduktion av kvicksilverutsläppen.

Utskottet är liksom motionärerna oroat över att kvicksilverhalterna i takt med försurningen blivit ett växande problem. Under de senaste decennierna har också omfattande åtgärder vidtagits för att nedbringa kvicksilverutsläppen från industrier och annan verksamhet. Kampen pågår mot försurningen.

I dag svarar förbränningen av hushållsavfall för en betydande del av kvicksilverspridningen i miljön. Utskottet har i detta betänkande redogjort för miljöministerns program för att snarast nedbringa kvicksilverutsläppen vid avfallsförbränningen genom att miljöfarliga batterier samlas in separat. Enligt ENA-utredningen finns det även förutsättningar att genom förbättrad rökgasrening avskilja kvicksilver vid förbränning. Utskottet har även erfart att naturvårdsverket är i färd med en samlad genomgång av kvicksilverproblematiken för att få underlag till fortsatta ansträngningar att minska kvicksilverutsläppen i miljön. Det arbete som pågår inom regeringens kansli och den ansvariga myndigheten har således en inriktning som i väsentlig grad överensstämmer med motionärernas syfte. Någon ytterligare riksdagens åtgärd med anledning av motionen synes med hänsyn härtill icke vara påkallad på nuvarande stadium.

I motion Jo769 (m) begärs förslag om att lagen om kemiska produkter ändras så att även varor som är hälso- och miljöfarliga genom sina kemiska och fysikaliska egenskaper omfattas av lagens försiktighetsmått. Utskottet får erinra om att en likartad motion avvisades av riksdagen i samband med antagandet av lagen om kemiska produkter (prop. 1984/85:118, JoU 1984/85:30). Som utskottet då framhöll är den nya kemikalielagen en ramlag som för de flesta fall får ett konkret innehåll först genom de tillämpningsföreskrifter som meddelas. Enligt lagen får nämligen regeringen eller kemikalieinspektionen föreskriva att lagens bestämmelser om kemiska produkter skall tillämpas även på varor som innehåller eller har behandlats med en sådan produkt, om det är påkallat från hälso- eller miljöskyddssynpunkt. Sådana föreskrifter har meddelats i särskilda förordningar om resp. bekämpnings-

medel, PCB m. m., motorbensin, kadmium, vissa hälso- och miljöfarliga produkter m. m., miljöfarligt avfall, asbest i ventilationsanläggningar och asbesthaltiga friktionsbelägg i fordon. Genom lagstiftningens konstruktion kan på så sätt ett mera heltäckande system åstadkommas än vad som tidigare varit möjligt. Utskottet finner med hänvisning till det anförda att syftet med motionen får anses vara tillgodosett. Motionen avstyrks på den grunden.

Transport av miljöfarligt avfall

I motionerna Jo741 (m) och Jo784 (c) yrkas på ändring av lagstiftningen för att göra det möjligt att ge generellt transporttillstånd åt företag som har regeringens tillstånd för slutligt omhändertagande och återvinning av miljöfarligt avfall. Det problem som åberopas i motionerna har samband med att det kommunala renhållningsmonopolet för miljöfarligt avfall utvidgats till att omfatta samtliga kommuner från den 1 januari 1986. Som framgår av den inledningsvis lämnade bakgrundsredogörelsen har några transport- och behandlingsföretag som tidigare haft generellt tillstånd känt sig missgynnade genom att vissa kommuner icke lämnat dem transporttillstånd.

Enligt utskottets mening får de problem som uppstått i betydande utsträckning anses vara av övergångskaraktär. Som miljöministern anført i sitt interpellationssvar i slutet av maj bör berörda kommuner och företag ha anledning att försöka åstadkomma lösningar inom ramen för gällande regler. Utskottet vill vidare betona att ansvaret för omhändertagandet av det miljöfarliga avfallet numera åvilar kommunerna. Dessa har därvid givetvis att se till såväl att miljöskyddet icke eftersätts som att hanteringskostnaderna hålls på en rimlig nivå. Med det anförda avstyrks motionerna.

SAKAB:s monopol

I motion Jo708 (m) yrkas att riksdagen beslutar upphäva SAKAB:s monopol på omhändertagande av miljöfarligt avfall (yrkande 10). Enligt motion Jo738 (fp) bör riksdagen ge regeringen till känna att SAKAB inte bör utnyttja sitt monopol på behandlingssidan för att konkurrera ut andra på insamlings- och transportsidan (yrkande 37).

Utskottet får erinra om att miljöfarligt avfall enligt förordningen (1985:841) i samma ämne får slutligt omhändertas yrkesmässigt endast av SAKAB eller den som har särskilt tillstånd. Sådant tillstånd meddelas av regeringen. Hittills har enligt vad utskottet erfarit ett trettiotal tillstånd lämnats. Enligt utskottets mening föreligger icke anledning ändra på den gällande ordningen som tillkommit i syfte att säkerställa att miljöfarligt avfall tas om hand på sådant sätt att miljöskyddet icke eftersätts. Berörda motionsyrkanden avstyrks.

PCB

I motion Jo738 (fp) yrkas att en avvecklingsplan fastställs för utrustning som innehåller PCB (yrkande 33). Enligt motion Jo795 (m) bör transformatorer

och kondensatorer som innehåller PCB och fortfarande är i bruk bytas ut mot PCB-fria senast år 1991. JoU 1986/87:2

Utskottet får erinra om att PCB-hantering regleras av en särskild förordning (1985:837) om PCB. Där i föreskrivs att PCB inte får importeras eller hanteras utan tillstånd av naturvårdsverket. Utskottet har inhämtat att en utredning pågår i samarbete mellan naturvårdsverket, elverksföreningen och SAKAB angående PCB i transformatorer och kondensatorer. Utredningen skall bl. a. kartlägga beståndet, göra en riskvärdering samt bedöma de ekonomiska konsekvenserna av att påskynda utbyte av PCB-komponenter i elektrisk utrustning.

Med hänsyn till att frågan således prövas av vederbörande myndighet bör här berörda motionsyrkanden enligt utskottets mening icke föranleda något uttalande av riksdagen.

Kartläggning och sanering av nedlagda kommunala soptippar

Enligt motion Jo703 (s) utgör de gamla nedlagda kommunala soptipporna en miljöfara genom att farliga kemikalier lakas ut och sprids till närliggande vattendrag och insjöar samt förorenar grundvattnet. Motionärerna föreslår en lagstiftning som ålägger landets kommuner att kartlägga sina gamla soptippar och undersöka i vilken utsträckning de förorenar sin omgivning. Ett likartat yrkande framställs i motion Jo738 (fp), yrkande 31.

Utskottet har erfarit att en kartering av äldre avfallsupplag genomförts i kommunal regi under åren 1983–1985 och att resultatet numera sammanställts och redovisats i naturvårdsverkets rapport 3164. Därigenom har klarlagts var äldre avfallsupplag är belägna. Däremot har i många fall klart svar inte givits om var det finns miljöfarligt avfall. Enligt rapporten behöver undersökningar göras för att närmare belysa vilka upplag som bör åtgärdas.

Utskottet utgår från att berörda myndigheter bevakar hithörande miljöproblem och vidtar erforderliga åtgärder. Någon ytterligare riksdagens åtgärd med anledning av motionsyrkandena ter sig icke påkallad.

Avloppsslam

I motion Jo744 (fp) krävs översyn och skärpning av gränsvärden för avloppsslam som tillförts åkerjord och övrig jord. Förslag om strängare kontroll av slam som säljs som jordförbättring läggs även i motion Jo789 (m).

Utskottet får med anledning av de båda motionerna erinra om att riksdagen våren 1986 gjorde ett uttalande med anledning av ett närbesläktat motionsyrkande. Därvid framhölls att utgångspunkten bör vara att som gödselmedel får användas endast sådant slam som är helt invändningsfritt från miljö- och konsumentsynpunkt. Regeringen borde snarast fastställa så låga gränsvärden för slammets innehåll av tungmetaller, kemiska substanser m. m. att åkermarkens långsiktiga produktionsförmåga och produkternas kvalitet inte äventyras (JoU 1985/86:24, rskr. 344).

Mot bakgrund av det anförda påkallas icke någon ytterligare åtgärd med anledning av nu aktuella motioner.

Utskottet hemställer

1. beträffande *återvinning och resurseffektivisering*
att riksdagen lämnar utan ytterligare åtgärd motionerna 1985/86:Jo738 yrkande 36 och 1985/86:Jo778 yrkande 1,
2. beträffande *förslag till riktlinjer för avfallssortering*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Jo776 yrkande 5 delvis,
3. beträffande *utsläpp vid sopförbränning*
 - a) att riksdagen lämnar utan ytterligare åtgärd motion 1985/86:Jo708 yrkande 7,
 - b) att riksdagen avslår motion 1985/86:Jo771,
4. beträffande *åtgärder mot dioxinfaran*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Jo776 yrkande 5 delvis,
5. beträffande *oljaförbränning*
att riksdagen lämnar utan ytterligare åtgärd motionerna 1985/86:Jo704 och 1985/86:Jo776 yrkande 6,
6. beträffande *Systembolagets mottagande av tomburkar*
att riksdagen lämnar utan ytterligare åtgärd motion 1985/86:Jo720,
7. beträffande *returpapper m. m.*
att riksdagen lämnar utan ytterligare åtgärd motion 1985/86:Jo738 yrkandena 29 och 30,
8. beträffande *höjd pant*
att riksdagen lämnar utan ytterligare åtgärd motion 1985/86:Jo791,
9. beträffande *miljöfarliga batterier*
att riksdagen lämnar utan ytterligare åtgärd motionerna 1985/86:Jo701, 1985/86:Jo734, 1985/86:Jo738 yrkande 32 och 1985/86:Jo792,
10. beträffande *bilbatterier*
att riksdagen lämnar utan ytterligare åtgärd motionerna 1985/86:Jo738 yrkande 34 och 1985/86:Jo754,
11. beträffande *program för kvicksilverhantering*
att riksdagen lämnar utan ytterligare åtgärd motion 1985/86:Jo728,
12. beträffande *lagen om kemiska produkter*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Jo769,
13. beträffande *transport av miljöfarligt avfall*
att riksdagen avslår motionerna 1985/86:Jo741 och 1985/86:Jo784,
14. beträffande *SAKAB:s monopol*
 - a) att riksdagen avslår motion 1985/86:Jo708 yrkande 10,
 - b) att riksdagen avslår motion 1985/86:Jo738 yrkande 37,
15. beträffande *avvecklingsplan för PCB*
att riksdagen lämnar utan ytterligare åtgärd motion 1985/86:Jo738 yrkande 33,
16. beträffande *utbyte av viss utrustning*
att riksdagen avslår motion 1985/86:Jo795,
17. beträffande *kartläggning av soptippar*
att riksdagen lämnar utan ytterligare åtgärd motionerna 1985/86:Jo703 och 1985/86:Jo738 yrkande 31,

18. beträffande *avloppsslam*
att riksdagen lämnar utan ytterligare åtgärd motionerna 1985/
86:Jo744 och 1985/86:Jo789.

JoU 1986/87:2

Stockholm den 26 september 1986

På jordbruksutskottets vägnar

Karl Erik Olsson

Närvarande: Karl Erik Olsson (c), Håkan Strömberg (s), Grethe Lundblad (s), Lars Ernestam (fp), Martin Segerstedt (s), Jan Fransson (s), Kerstin Gellerman (fp), Jens Eriksson (m), Lennart Brunander (c), John Andersson (vpk), Leif Marklund (s), Kaj Larsson (s), Bengt Rosén (fp), Ingvar Eriksson (m) och Jarl Lander (s).

Reservationer

1. Återvinning och resurseffektivisering (mom. 1)

Karl Erik Olsson och Lennart Brunander (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 10 börjar med "Utskottet får" och slutar med "således icke" bort ha följande lydelse:

Utskottet får – – – (lika med utskottet) – – – riktigt sätt. Som motionärerna framhåller kan man på intet sätt påstå att våra avfallsproblem är lösta trots de ansträngningar som gjorts. Tiden måste vara mogen för en grundlig genomgång av problematiken på området. En sådan genomgång bör syfta till att lägga grunden för en avfallspolitik där avfallet minimeras och där det återstående avfallet i största möjliga utsträckning används på nytt. I Danmark har nyligen införts en återvinningslag. En sådan lag i Sverige bör ge grunden för en ny avfallspolitik. Riksdagen bör således med bifall till motion Jo778 yrkande 1 hos regeringen begära en utredning om resurseffektivisering och avfallshantering. Härigenom tillgodoses även syftet med motion Jo738 yrkande 36.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *återvinning och resurseffektivisering*
att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Jo778 yrkande 1 och med anledning av motion 1985/86:Jo738 yrkande 36 hos regeringen begär en utredning om resurseffektivisering och avfallshantering,

2. Utsläpp vid sopförbränning (mom. 3)

JoU 1986/87:2

John Andersson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 10 börjar med "Enligt vad" och slutar med "i fråga" bort ha följande lydelse:

Enligt vad utskottet erfarit kommer några nya avfallsvärmeverk icke att få tas i drift förrän regeringens aviserade förslag i frågan behandlats av riksdagen. Till den delen är således yrkandet i motion Jo771 tillgodosett. Anläggningar som redan är i drift och där tillfredsställande reningsåtgärder inte införts skall enligt utskottets mening avvecklas inom en femårsperiod. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 3 b bort ha följande lydelse:

3. beträffande *utsläpp vid sopförbränning*

b) att riksdagen med anledning av motion 1985/86:Jo771 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om avveckling av anläggningar som redan är i drift.

3. Miljöfarliga batterier (mom. 9)

Karl Erik Olsson (c), Lars Ernestam (fp), Kerstin Gellerman (fp), Lennart Brunander (c) och Bengt Rosén (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar med "Som framgår" och slutar med "vidare åtgärd" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning att förbränningen av batterier i hushållsavfallet orsakar så betydande utsläpp av kadmium och kvicksilver att ett fungerande insamlingsystem måste tillkomma. Som framgår av den lämnade bakgrundsredogörelsen har miljöministern presenterat ett åtgärdsprogram för att åstadkomma ett insamlings- och återvinningssystem för batterier som innehåller kvicksilver. Enligt utskottets mening föreligger fortfarande, även om det aviserade förslaget genomförs, en betydande risk att allmänheten inte lämnar in förbrukade batterier och lysrör i önskvärd omfattning. För att få en effektiv återlämning till stånd bör ett pantsystem införas enligt de linjer som skisserats i motion Jo734. Införandet av ett pantsystem skulle även få den positiva effekten att kommunernas insamlingskostnader begränsades. Utskottet vill vidare betona vikten av att regeringens förslag till insamlingsprogram omfattar även batterier innehållande kadmium, icke blott kvicksilver. Riksdagen bör således som sin mening ge regeringen till känna vad utskottet anfört med anledning av motionerna Jo701, Jo734, Jo738 yrkande 32 och Jo792.

dels att utskottets hemställan under 9 bort ha följande lydelse:

9. beträffande *miljöfarliga batterier*

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört med anledning av motionerna 1985/86:Jo701, 1985/86:Jo734, 1985/86:Jo738 yrkande 32 och 1985/86:Jo792.

4. Program för kvicksilverhantering (mom. 11)

JoU 1986/87:2

John Andersson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 12 börjar med "I dag" och slutar med "nuvarande stadium" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar mot bakgrund av det anförda motionärernas yrkande om att ett program bör antas, innefattande snara åtgärder för att begränsa kvicksilverutsläppen i den svenska miljön. Riksdagen bör således bifalla motionen.

dels att utskottets hemställan under 11 bort ha följande lydelse:

11. beträffande *program för kvicksilverhantering* att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Jo728 hos regeringen begär ett förslag till program för reduktion av kvicksilverutsläppen.

5. SAKAB:s monopol (mom. 14)

Lars Ernestam, Kerstin Gellerman och Bengt Rosén (alla fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 13 börjar med "Utskottet får" och slutar med "motionsyrkanden avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet ansluter sig till den uppfattning som framförs i motion Jo738, att SAKAB bör vara ett *behandlingsföretag* och koncentrera sina uppgifter till destruktion och lagring av miljöfarligt avfall. SAKAB bör inte utnyttja sitt monopol på behandlingssidan för att konkurrera ut andra på insamlings- och transportsidan. Riksdagen bör således bifalla motion Jo738 i denna del. Däremot avstyrker utskottet yrkandet i motion Jo708 att upphäva SAKAB:s monopol på omhändertagandet av miljöfarligt avfall.

dels att utskottets hemställan under 14 b bort ha följande lydelse:

14. beträffande *SAKAB:s monopol*

b) att riksdagen med bifall till motion 1985/86:Jo738 yrkande 37 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför om SAKAB:s monopolsituation.

6. Avvecklingsplan för PCB (mom. 15)

Lars Ernestam (fp), Kerstin Gellerman (fp), John Andersson (vpk) och Bengt Rosén (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 14 börjar med "Utskottet får" och slutar med "av riksdagen" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar den uppfattning som framförs i motion Jo738 om att statliga insatser krävs för att påskynda utbytet av de PCB-haltiga generatorer och kondensatorer som är i drift. Utskottet har i annat sammanhang, nämligen vid behandlingen av försämringen av havsmiljön, riktat uppmärksamheten på de risker som säljar och andra havslevande djur utsätts för genom PCB-spridningen (JoU 1985/86:17, rskr. 247). Det är mot den bakgrunden angeläget att alla möjligheter tas till vara för att den PCB som nu

används destrueras effektivt. Vad utskottet sålunda anfört med anledning av motionen i förevarande del bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Utskottet är dock icke berett att ställa sig bakom det krav som ställs i motion Jo795 om avveckling inom en viss period.

dels att utskottets hemställan under 15 bort ha följande lydelse:

15. beträffande *avvecklingsplan för PCB*

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört med anledning av motion 1985/86:Jo738 yrkande 33.

Särskilda yttranden

1. Avfallshanteringen

John Andersson (vpk) anför:

I betänkandet behandlas en rad yrkanden som berör avfallshantering. Under utskottsbehandlingen av dessa yrkanden har framkommit att regeringen inom kort kommer att för riksdagen framlägga förslag om avfallspolitiken samt förslag till lagstiftning rörande ett insamlings- och återvinningssystem för batterier. När det gäller ställningstagande till vissa av de yrkanden som nu behandlas, finns då, enligt min mening, anledning att avvakta den proposition som nu aviseras.

2. Avfallshanteringen

Lars Ernestam, Kerstin Gellerman och Bengt Rosén (alla fp) anför:

Detta betänkande tar upp ett antal yrkanden i partimotion Jo738 från folkpartiet. Bl. a. föreslås utredning om återvinningslag, åtgärder för ökad återanvändning av returpapper och glas samt aktiva insatser för omhändertagande av bilbatterier.

Utskottet har hänvisat till att regeringen förbereder en proposition som skall föreläggas riksdagen under höstsessionen.

Folkpartiets synpunkter i motionen kvarstår och vi förutsätter att de förslag vi redovisat kommer att beaktas i propositionen.

En grundförutsättning för att återanvändningsfrågan skall kunna behandlas tillfredsställande är att vi får en särskild återvinningslag.

Med anledning av motion Jo720 förutsätter vi att Systembolaget också tar del i insamlingen av aluminiumburkar.

